

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

ORDIN

14.11.2025 nr. 1972

mun. Chișinău

**Cu privire la completarea ordinului
MEC nr.1565/2025**

În temeiul prevederilor *Codului educației* nr.152/2014 art.140, alin.(1) și în vederea organizării decadelor tematice în învățământul general conform *Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal*, aprobat prin ordinul MEC nr.266/2025, *Regulamentului privind organizarea decadelor tematice în învățământul general*, aprobat prin ordinul MEC nr.1565/2025, Ministrul educației și cercetării emite prezentul

ORDIN:

1. Se aprobă *Recomandările metodologice privind Decada educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului*, conform Anexei.
2. Direcția politici în învățământ general:
 - 1) va aduce prevederile prezentului ordin la cunoștința Organelor locale de specialitate în domeniul învățământului;
 - 2) va monitoriza desfășurarea decadei tematice privind educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului;
 - 3) va asigura formarea cadrelor didactice și de conducere din învățământul general în vederea aplicării cadrului reglator pentru desfășurarea decadei tematice conform anexei.
3. Organele locale de specialitate în domeniul învățământului:
 - 1) vor aduce prevederile prezentului ordin la cunoștința instituțiilor de învățământ de pe teritoriul unității administrativ-teritoriale;
 - 2) vor monitoriza respectarea prevederilor prezentului ordin.
4. Aplicarea prezentului ordin se pune în sarcina Direcției politici în învățământul general, șefilor Organelor locale de specialitate în domeniul învățământului și conducătorilor instituțiilor de învățământ general.
5. Controlul executării prezentului ordin se pune în sarcina doamnei Valentina Olaru, Secretar de stat.

Ministru

Dan PERCIUN

Recomandări metodologice privind Decada educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului

Recomandările metodologice privind *Decada educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului* reprezintă o perspectivă didactică referitor la organizarea activităților educaționale în cadrul decadei tematice (ordinul MEC nr. 266/2025) și a reglementărilor privind organizarea decadelor tematice în instituțiile de învățământ general (ordinul MEC nr. 1665/2025).

Context

În ultimii ani, contextul educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului s-a schimbat ca urmare a profundelor schimbări sociale, printre care ascensiunea tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale, schimbările climatice, polarizarea și radicalizarea, inegalitățile de putere, financiare și de gen, erodarea încrederii în politică, migrația și refugiații, manipularea mass-media și dezinformarea, incertitudinea crescândă cu privire la viitor, conflictele și războaiele persistente. O evoluție deosebit de importantă este faptul că democrația însăși a devenit obiectul unor critici deschise, ceea ce pune sub presiune principiile și valorile sale fundamentale. Această contestare se extinde la eforturile educaționale de susținere a acestor valori, creând noi sarcini pentru educatori și factorii de decizie.

Scopul decadei este să îmbunătățească conștientizarea cu privire la drepturile și responsabilitățile fiecăruia într-o societate democratică, care să le permită să-și exercite drepturile și responsabilitățile democratice, să-și asume responsabilități în viața democratică, în vederea protejării democrației și a statului de drept.

Obiectivele specifice ale decadei se referă la promovarea valorilor din Cadrul european de referință al competențelor pentru cultură democratică și se referă la valorizarea demnității umane și a drepturilor omului (i), valorizarea diversității culturale (ii), valorizarea democrației, dreptății, echității, egalității și a statului de drept (iii).

Principii fundamentale în realizare a decadei

Echilibru între cunoștințele teoretice și acțiunea democratică practică - accentul pus pe democrație, drepturile omului și statul de drept implică faptul că educația pentru cetățenie trebuie să fie orientată și către promovarea coeziunii sociale, a dialogului intercultural și a valorizării diversității și egalității, inclusiv a egalității de gen; dezvoltarea cunoștințelor și abilităților care reduc conflictele, sporesc aprecierea și înțelegerea diferențelor dintre grupurile religioase și etnice, construiesc respectul reciproc pentru demnitatea umană și valorile comune, încurajează dialogul, promovează rezolvarea non-violentă a conflictelor și combat toate formele de discriminare și violență, în special intimidarea și hărțuirea. Acest lucru implică cultivarea capacității de a evalua dilemele democratice, de a lua decizii în cunoștință de cauză, de a se angaja în dezbateri și de a participa la procesele democratice.

Sensibilitate la context și la diferențe – educația pentru cetățenie și drepturile omului este implementată în moduri sensibile la contextele locale și la diferențe, inclusiv valorile și preferințele diferitelor grupuri de copii și tineri, precum și părinții acestora. Cu toate acestea, este clar că valorile și preferințele locale nu pot prevala asupra valorilor fundamentale ale drepturilor omului. În termeni practici, acest lucru subliniază importanța înțelegerii reciproce și a structurilor locale de guvernare. De asemenea, este necesară crearea de spații pentru un dialog semnificativ, să se țină seama de inegalitățile existente între participanți, inclusiv inegalitatea de gen, acordarea unei atenții speciale unor relații de putere echilibrate în mediul educațional, respectând în același timp limite clare în ceea ce privește demnitatea umană și valorile democratice.

Coerența - decadă este organizată și pusă în aplicare în moduri care să fie în concordanță cu valorile și atitudinile pe care le promovează. Este important ca activitățile realizate să nu ofere doar oportunități participanților de a-și îmbogăți cunoștințele despre democrație, drepturile omului și statul de drept, ci și să le permită să experimenteze aspectele practice, complexitatea și dificultățile vieții democratice. Aceasta include punerea în practică a valorilor incluziunii, egalității, echității, participării, transparenței și responsabilității.

Flexibilitate și pluralitate – educația pentru cetățenie democratică este oferită printr-o gamă largă de practici, abordări și modalități diferite, inclusiv cele digitale, acoperind întregul spectru al educației formale, non-formale și informale. Pentru ca decadă să aibă impactul dorit, este important să existe o gamă largă de practici, abordări și modalități, inclusiv abordări directe, participative, față în față, și online. Sugestiile de sarcini de învățare se referă la toate ariile curriculare și la guvernarea democratică a școlii. Colaborarea cu partenerii din comunitate și integrarea educației pentru cetățenie în toate disciplinele și practicile școlare asigură în plus că democrația se reflectă nu numai în conținut, ci și în experiențele educaționale trăite.

Procesul decadelor privind educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului este o continuitate a startului anului de studii prin „Valorile care ne unesc” și a decadelor „Moldova care ne unește” și se realizează printr-un proces reflexiv de înțelegere și aplicare a drepturilor și responsabilităților democratice.

Responsabilitățile cadrului didactic în proiectarea, facilitarea și evaluarea decadelor sunt:

- Să consulte opinia elevilor/ elevelor despre nevoile lor în legătură cu discutarea unor situații/cazuri legate de respectarea drepturilor și responsabilităților omului;
- Să creeze un spațiu sigur și incluziv în care fiecare elev/elevă se exprimă liber;
- Să respecte dreptul fiecărui elev de a vorbi atunci când este potrivit fără a-i impune/obliga, în special în situațiile sensibile;
- Să adapteze sarcinile de învățare la capacitățile fiecărui elev, particularitățile grupului și contextul local;
- Să ofere spațiu, timp și alte resurse pentru un proces reflexiv de durată, flexibil la nevoile grupului și la situațiile/ întrebările care vin de la participanți;
- Să oprească orice comportament care instigă la ură, violență, discriminare etc.;
- Să solicite și să ofere feedback;
- Să reflecteze asupra procesului de învățare și conștientizarea lecțiilor învățate după decadă și semestru I al anului de studii.

Pentru fiecare treaptă de școlaritate, la fiecare arie curriculară, sunt recomandate sarcini de învățare (Anexa), care inspiră cadrele didactice și elevii/ elevele în conceperea unui proces creativ. Activitățile educaționale în cadrul decadei sunt structurate conform celor trei valori ale educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului :

1. *Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului.*
2. *Valorizarea diversității culturale.*
3. *Valorizarea democrației, dreptății, echității, egalității și a statului de drept.*

Finalități ale decadei tematice

- Promovarea democrației, a drepturilor omului și a statului de drept prin toate disciplinele școlare este finalitatea de bază a decadei. *Democrația* implică valorile libertății, egalității și solidarității și presupune valorile incluziunii, participării, pluralismului, respectului și toleranței. *Drepturile omului* implică valoarea integrității și valoarea inalienabilă a persoanei. *Statul de drept* implică valorile justiției, echității, egalității, transparenței și responsabilității.
- Asigurarea valorilor, incluziunii, echității, demnității umane în interacțiunile zilnice între elevi/ eleve, cadre didactice, părinți etc.
- Monitorizarea participării democratice a tuturor părților interesate în luarea deciziilor și a modului în care valorile cetățeniei democratice ghidează procesul educațional.

DECADA EDUCAȚIEI PENTRU CETĂȚENIE DEMOCRATICĂ ȘI DREPTURILE OMULUI:

SARCINI DE ÎNVĂȚARE

	<p>I. Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului <i>Această valoare se bazează pe convingerea generală că toate ființele umane au aceeași valoare, sunt egale în demnitate, au dreptul la același respect și la același set de drepturi umane și libertăți fundamentale și trebuie tratate corect.</i></p>		
<p>Trepte Arii curriculare</p>	<p>Primară</p>	<p>Gimnazială</p>	<p>Liceală</p>
<p>Limbă și comunicare</p>	<p>Alfabetul Drepturilor Omului Elevii scriu/numesc/desenează câte un drept care începe cu fiecare literă din alfabet. Reflecții: Ce simțiți când vedeți drepturile în alfabet? Pentru care literă a fost mai ușor/greu să găsiți un drept? Care litere le folosiți cel mai des în cuvinte? De care drepturi vă folosiți cel mai mult? Unde putem folosi acest alfabet? Cum arată alfabetul drepturilor omului? Cum ne exprimăm nevoile/drepturile noastre?</p> <p>Povestea prenumelui Copiii împărtășesc povestea prenumelui.</p>	<p>Demnitatea umană în literatură Elevii reflectează despre prețuirea demnității și drepturilor omului în operele literare. Reflecții: Ce ai descoperit despre demnitatea umană? Ce comportamente ale personajelor te-au inspirat? Ce comportamente ale personajelor umilesc demnitatea umană? Din cele observate ce este despre tine/noi? Cum îți dai seama că prețuiești/încalci demnitatea umană?</p> <p>Interviu despre demnitate Elevii realizează un interviu despre demnitatea umană.</p>	<p>Demnitatea umană în literatură Elevii reflectează despre prețuirea demnității și drepturilor omului în operele literare. Reflecții: Ce ai descoperit despre demnitatea umană? Ce comportamente ale personajelor te-au inspirat? Ce comportamente ale personajelor umilesc demnitatea umană? Din cele observate ce este despre tine/noi? Cum îți dai seama că prețuiești/încalci demnitatea umană?</p>

	<p>Reflecții: Cum preferi să fii numit? Ce simți când nu ești numit/apelat cum îți place? Ce cuvinte îți plac să auzi despre tine? Cum prețuiesc demnitatea fiecărui om? Ce ai aflat despre tine/colegi? Cum te-ai simțit pe parcursul activității?</p>	<p>Reflecții: Ce întrebări ai folosit în timpul interviului? La ce întrebări te-ai simțit prețuit? La ce întrebări te-ai simțit jignit/umilit? Ce răspunsuri te-au emoționat? Ce ai descoperit despre tine/ceilalți? Ce faci atunci când simți/observi că demnitatea umană nu este prețuită?</p>	
<p>Matematică și Științe</p>	<p>Calendarul Drepturilor Omului Copiii elaborează calendarul clasei care include date/ evenimente semnificative și le conectează cu Drepturile Omului. Reflecții: Cum vă simțiți? Ce forme/imagini ați utilizat? Cum ați decis să arate calendarul? Ce drepturi au fost respectate/ încălcate în timpul activității? Ce ai descoperit despre tine/ceilalți? În ce mod calendarul ne reprezintă? Egalitate în demnitate Elevii observă procesul de utilizare a materialelor/resurselor la ore și în activitățile extrașcolare. Reflecții: Ce ai observat atunci când sunt distribuite resursele? Ce simți în legătură cu utilizarea materialelor/resurselor în timpul orelor? Când „egal” nu respectă demnitate?</p>	<p>Bingo uman Elevii creează o fișă de lucru prin care se cunosc utilizând figuri geometrice, imagini, semne, simboluri. Reflecții: Cum te-ai simțit în procesul de creare a fișei? Ce observații în creația proprie/a colegilor? Ce drepturi ați observat că sunt mai puțin respectate? Ce ai învățat despre tine/colegi? Ce elemente ar conține creația clasei? Ce devine posibil? Știință cu demnitate Elevii analizează realizarea propriilor și altor experimente. Reflecții: Cum te simți când realizezi experimente? Ce principii/valori respecți în timpul experimentului? Cum protejezi mediul în cadrul</p>	<p>Barometrul demnității Elevii determină indicatori și apreciază respectarea demnității în școală. Reflecții: Ce indicatori/parametri ai stabilit pentru a măsura prețuirea demnității umane în școală? Ce ați constatat? Ce parametri vă îngrijorează? Ce au în comun/diferenți parametri? Cine este afectat cel mai mult? Ce aspecte necesită a fi îmbunătățite? Ce schimbări propuneți? Cui/cum ne adresăm? Care este contribuția ta/a clasei la îmbunătățirea situației? Știință cu demnitate Elevii analizează realizarea propriilor și altor experimente. Reflecții: Cum te simți când realizezi</p>

	<p>Cum ai repartiza materialele ca să fie respectată demnitatea tuturor? Ce faci când vezi/simți inegalități/inechități? Ce simți când îți este respectată demnitate umană? Ce reguli ne susțin să avem o utilizare echitabilă a resurselor?</p>	<p>experimentelor? Ce înseamnă consimțământ în activități științifice? Cum procedezi atunci când observi încălcarea principiilor etice?</p>	<p>experimente? Ce principii/valori respecți în timpul experimentului? Cum protejezi mediul în cadrul experimentelor? Ce înseamnă consimțământ în activități științifice? Cum procedezi atunci când observi încălcarea principiilor etice?</p>
<p>Educație socioumanistică</p>	<p>Siguranța și apartenența cu demnitate Elevii elaborează o listă cu lucruri/idei care îi fac să se simtă în siguranță și acceptați în clasă/școală. Reflecții: Ce vă face să fiți în siguranță și acceptați așa cum sunteți? Cum procedați când nu sunteți în siguranță/acceptați? Cum te simți când se respectă/încalcă demnitatea? Cum putem asigura protecția tuturor în clasă/școală?</p>	<p>Harta demnității umane în școală Elevii realizează o hartă a școlii pe care marchează locurile în care se respectă/nu se respectă demnitatea umană. Reflecții: Ce ați descoperit în acest proces? Care sunt locurile unde vă simțiți apreciați, prețuiți, văzuți? Care sunt locurile unde elevii nu se simt apreciați, prețuiți, văzuți? Cum recunoaștem situațiile care rănesc demnitatea? Ce fac atunci când văd pe cineva exclus/rănit? Ce reguli ne protejează? Cum este o clasă unde toți se simt în siguranță și au sentimentul că sunt bineveniți?</p>	<p>Atitudine în cazurile încălcării demnității umane Elevii propun acțiuni de respectare a demnității umane și a drepturilor umane. Reflecții: Ce ați descoperi în procesul de cercetare? Ce indicatori arată că drepturile omului nu sunt respectate? Cum procedăm când vedem asemenea cazuri? Cui/cum ne adresăm în cazuri de încălcare? Cum formulăm propuneri fără a judeca/eticheta persoane/grupuri? Ce ai descoperit despre tine/colegi?</p>
<p>Arte</p>	<p>Semn de carte Elevii elaborează un semn de carte care conține un mesaj referitor la demnitatea umană. Reflecții</p>	<p>Demnitatea în privire Elevii realizează compoziții cu un mesaj referitor la demnitatea umană. Reflecții Ce te-a făcut să alegi acest</p>	<p>Demnitatea în scenă (film, teatru, dans, muzică etc) Elevii analizează prețuirea demnității umane în creațiile de pe scenă.</p>

	<p>Ce te-a făcut să alegi acest mesaj/imagina?</p> <p>Cum te simți când vezi semnul tău/al colegilor?</p> <p>Unde l-ai folosi?</p> <p>Ce au în comun semnele de carte?</p> <p>Ce au unic/diferit?</p> <p>Ce ai descoperit despre tine/colegi?</p>	<p>mesaj/imagina?</p> <p>Pe cine/ce include mesajul tău?</p> <p>Cum te simți când vezi semnul tău/al colegilor?</p> <p>Unde l-ai folosi?</p> <p>Ce au în comun semnele de carte?</p> <p>Ce au unic/diferit?</p> <p>Ce ai descoperit despre tine/colegi?</p> <p>Cum poate arta schimba o atitudine nedreaptă?</p>	<p>Reflecții:</p> <p>Cum v-ați simțit în calitate de spectatori?</p> <p>Ce rol îți dorești să joci într-o eventuală creație?</p> <p>Ce rol nu îți dorești să joci într-o eventuală creație?</p> <p>Cum ar arăta opera ta despre prețuirea demnității umane?</p> <p>Ce ai observat în reprezentări?</p> <p>Cum este prețuită demnitatea umană în scenă?</p> <p>Cum simți respectul în libertatea artistică?</p>
<p>Tehnologii</p>	<p>Comportamentul online</p> <p>Elevii analizează propriul comportament în mediul online.</p> <p>Reflecții:</p> <p>Care comportamente îți oferă siguranță?</p> <p>Care comportamente te expun la riscuri?</p> <p>Cum îți dai seama că ești în situație de risc?</p> <p>La cine/cum apelezi?</p> <p>Cum respectăm demnitatea umană în mediul online?</p>	<p>Pașaportul Drepturilor Omului</p> <p>Elevii realizează propriul/al clasei pașaport.</p> <p>Reflecții:</p> <p>Cum ai decis forma/conținutul pașaportului?</p> <p>Ce are în comun pașaportul tău cu cel al colegilor?</p> <p>Prin ce ești unic?</p> <p>Cum/unde poți utiliza acest pașaport?</p> <p>Cui vrei să-l prezinți?</p> <p>Cum înțelegi că pașaportul prețuiește demnitatea umană?</p>	<p>Drepturile și AI</p> <p>Elevii analizează avantajele și riscurile AI în prețuirea demnității umane.</p> <p>Reflecții:</p> <p>Ce înseamnă demnitate umană în contextul AI?</p> <p>Ce simți în legătură cu relația AI-demnitatea umană?</p> <p>Cum poate AI să asigure valorizarea demnității umane?</p> <p>Cum eu asigur prețuirea demnității umane atunci când utilizez AI?</p>
<p>Sport</p>	<p>Toți diferiți, demnitate egală</p> <p>Fiecare elev sugerează o mișcare/gest care este repetat două-trei ori de toți colegii.</p> <p>Reflecție:</p> <p>Cum vă simțiți?</p>	<p>Demnitate prin victorie și pierdere</p> <p>Elevii stabilesc și practică jocuri sportive.</p> <p>Reflecții:</p> <p>Ce reguli au asigurat respect?</p> <p>Ce ai simțit pe parcursul activității?</p>	<p>Demnitatea umană la Educația fizică</p> <p>Reflecție la finalul unei lecții de educație fizică:</p> <p>Cum v-ați simțit la lecție?</p> <p>Ce ai observat la colegii (cuvinte,</p>

	<p>Ce ai observat în timpul exercițiului? Ce comportamente în timpul jocului au prețuit fiecare om? Ce comportamente v-au creat disconfort? Ce ai descoperit despre tine/clasă? Ce observați la clasă după joc? Ce am putea face ca fiecare să se simtă prețuit în clasă?</p>	<p>Ce emoții ai observat la colegi? Ce înseamnă victorie/pierdere cu demnitate? Ce ai învățat din această experiență? Ce nu te mai reprezintă?</p>	<p>expresii, gesturi etc)? Ce ai observat la tine? Ce obstacole ai întâlnit? Care moment ți-a atras atenția? Ce ai învățat despre relațiile umane? La cine ai apelat după suport? Ce ai face diferit? Ce înseamnă „victorie/pierdere cu demnitate”? Ce comportamente observate prețuiesc demnitatea umană?</p>
<p>Consiliere și dezvoltare personală</p>	<p>Autoportret Elevii își realizează autoportretul. Reflecții: Ce mesaje transmite lucrarea ta? Cum te-ai simțit în proces? Ce ai descoperit despre tine? Ce are comun lucrarea ta cu a colegilor? Unde dorești să fie expusă lucrarea ta? Cine ai vrea să vadă lucrarea ta? Cum ai vrea să vadă lucrarea? Cum ai decis realizarea lucrării?</p>	<p>Autoportret Elevii își realizează autoportretul. Reflecții: Ce mesaje transmite lucrarea ta? Cum te-ai simțit în proces? Ce ai descoperit despre tine? Ce are lucrarea ta cu a colegilor? Unde dorești să fie expusă lucrarea ta? Cine ai vrea să vadă lucrarea? Cum ai decis realizarea lucrării? Ce ai vrea să schimbi în lucrare?</p>	<p>Autoportret Elevii își realizează autoportretul. Reflecții: Ce mesaje transmite lucrarea ta? Cum te-ai simțit în proces? Ce ai descoperit despre tine? Ce are comun lucrarea ta cu a colegilor? Unde dorești să fie expusă lucrarea ta? Cine ai vrea să vadă lucrarea? Cum ai decis realizarea lucrării? Ce ai vrea să schimbi în lucrare?</p> <p>Demnitatea umană în obiectiv Elevii formulează un obiectiv de dezvoltare personală care se referă la prețuirea demnității umane. Reflecții: Ce aspect ai dori să îmbunătățești/schimbi? Cum vei fi după schimbare? Ce te poate bloca în acest proces?</p>

				Ce resurse sunt necesare pentru aceasta? Cum vei sărbători/celebra realizarea obiectivului personal?
	II. Valorizarea diversității culturale <i>Aprecierii diversității culturale. Această valoare se bazează pe convingerea generală că alte afitieri culturale, variabilitatea și diversitatea culturală și pluralismul trebuie privite pozitiv, apreciate și protejate.</i>			
Trepte	Primară	Gimnazială	Liceală	
Arii curriculare	Poveștile acestei Lumi Elevii citesc (sau ascultă) povești populare din mai multe țări (ex. „Punguța cu doi bani” vs. „Jack și vrejul de fasole” din Anglia). Se explorează culturile diverselor țări pentru a înțelege asemănările și diferențele culturale. Întrebări pentru reflecție: Ce te-a impresionat în poveștile din alte țări? Ce asemănări și deosebiri ai descoperit cu poveștile din țara noastră? Cum ne ajută poveștile din alte țări să înțelegem mai bine lumea? Cum putem arăta respect față de oamenii care trăiesc altfel decât noi? Ce ai învățat nou despre tine explorând aceste povești? Ce ai descoperit nou la colegii tăi? Dacă ai scris o poveste despre	Cuvinte care unesc Elevii explorează cuvinte împrumutate din alte limbi (ex. arabă, franceză, turcă, engleză) și descoperă cum acestea îmbogățesc limba română. Elevii elaborează un dicționar al împrumuturilor culturale. Întrebări pentru reflecție: Ce te surprinde în originea unor cuvinte? Cum se schimbă o limbă atunci când împrumută cuvinte din alte culturi? Ce ne spun aceste împrumuturi despre istoria și contactele culturale ale poporului nostru? Cum ne influențează diversitatea lingvistică? În ce mod limba reflectă bogăția și diversitatea unei culturi? Ce ai învățat despre respectul pentru alte culturi?	Lumea prin ochii mei Elevii scriu texte despre experiențe de interacțiune cu alte culturi (în realitate sau prin lectură/media). Întrebări pentru reflecție: Ce ai învățat despre tine în această interacțiune? Ce simți atunci când interacționezi cu oameni diferiți de tine? Cum te influențează experiențele interculturale? Cum contribui la o atitudine de prețuire a diversității culturale?	Vocea diversității Elevii realizează podcasturi/interviuri cu persoane din alte culturi (colegi, refugiați, voluntari, profesori de limbi străine etc). Întrebări pentru reflecție:

	<p>tine/clasa noastră/țară, ce titlu ar avea? Cum ar arăta o lume în care toți oamenii își împărtășesc poveștile fără frica de a fi judecați? Ce putem face ca aceasta să se întâmple și în clasa/școala noastră?</p> <p>Saluturile prieteniei Elevii învață modalități de salut (gesturi/ cuvinte/ expresii) în câteva limbi diferite și exersează între ei.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce ai observat despre felul în care oamenii se salută? Cum te simți când cineva îți împărtășește gesturile/ vorbește în limba ta? Cum exprimăm respectul față de alți oameni? Ce ai vrea să descoperi despre alte limbi sau popoare?</p>		<p>Ce te-a surprins în răspunsurile invitatului? Ce perspective noi ți-a oferit această experiență? Cum putești folosi ceea ce ai învățat? Ce mesaje dorești să transmiți ascultătorilor podcastului?</p>
<p>Matematică și Științe</p>	<p>Gusturi și știință – fructe locale și din alte țări. Elevii observă și grupează fructele după mai multe criterii stabilite de ei (formă, miros, textură, proveniență etc). Elevii, în grupuri mici, propun și rezolvă probleme în baza celor discutate.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce te-a inspirat să aduci acest fruct? Ce ai descoperit nou despre tine prin fructele observate?</p>	<p>Știința gustului Elevii calculează valorile nutriționale ale alimentelor tradiționale din diferite culturi (ex. dieta mediteraneană, asiatică, africană etc.). Elevii elaborează un poster digital care să reflecte diversitatea alimentară.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce ai descoperit despre alimentația altor culturi? Cum te-a susținut procesul de calcul în a descoperi diversitatea?</p>	<p>Matematica în arhitectura lumii Elevii elaborează criterii de a cerceta modele geometrice în arhitectura culturală (moschei, temple, catedrale, piramide, monumente etc.).</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce din ceea ce ai cercetat este despre tine/ despre noi? Cum reflectă arhitectura valorile/credințele unui individ/grup/popor? Ce putești aplica în viața de zi cu zi</p>

	<p>Ce caracteristici ați vrea să dezvoltăm în clasa noastră?</p> <p>Ce beneficii are clasa când rezolvă problemele în comun?</p>	<p>Ce valori sunt reflectate în tradițiile culinare studiate?</p> <p>Ce ai descoperit despre respectul față de natură/ resurse în cultura altor popoare?</p> <p>În ce mod diversitatea culturală inspiră un stil de viață sănătos?</p> <p>Cifre și măsurători în lume</p> <p>Elevii/elevele descoperă cum scriau cifrele egipteni, romanii sau arabii și compară sistemele.</p> <p>Posibile întrebări pentru reflecție:</p> <p>Ce au în comun aceste sisteme de numerotare?</p> <p>Care sunt principalele diferențe?</p> <p>Cum reflectă ele lumea Egiptului, Romei antice și Arabiei?</p> <p>Ce simți în legătură cu diversitatea modurilor de a număra?</p> <p>Ce învățăm despre oameni și despre lume atunci când observăm?</p> <p>Ce legătură vezi între matematică și alte discipline/domenii?</p> <p>Cum arată „propriul tău sistem de numărare”?</p>	<p>din ceea ce ați observat?</p> <p>Ce simțiți acum în legătura cu diversitatea culturală?</p> <p>Energie verde – soluții globale, acțiuni locale.</p> <p>Elevii cercetează inițiative ecologice din diverse țări și propun idei pentru comunitatea locală.</p> <p>Întrebări pentru reflecție:</p> <p>Ce țări considerați că sunt exemple bune în protejarea mediului?</p> <p>Ce te motivează personal să te implici în inițiative ecologice?</p> <p>Ce valori sau comportamente ecologice v-au atras atenția?</p> <p>Cum se reflectă cultura unei țări în felul în care protejează natura?</p> <p>Cum s-a schimbat modul tău de a privi relația dintre oameni și natură?</p>
<p>Educație socioumanistică</p>	<p>Călătorie în jurul lumii</p> <p>Elevii realizează o călătorie imaginată în diverse state ale lumii prin intermediul animalelor/plantelor/locurilor cunoscute de ei.</p> <p>Întrebări pentru reflecție:</p> <p>Cum a fost pentru tine procesul de explorare a lumii?</p> <p>Ce te-a impresionat?</p>	<p>Călătoresc cu Moldova în jurul lumii</p> <p>Elevii decid să meargă într-o călătorie imaginată și să reprezinte Republica Moldova printr-un obiect/element.</p> <p>Întrebări pentru reflecție:</p> <p>Ce spune acest obiect/tradiție/ valoare despre țara noastră?</p> <p>Ce spune acest lucru/element despre</p>	<p>Călătorie în jurul lumii fără prejudecăți și stereotipuri</p> <p>Elevii pornesc într-o călătorie imaginată.</p> <p>Întrebări pentru reflecție:</p> <p>Ce te face să alegi această destinație?</p> <p>Care sunt prejudecățile, stereotipurile legate de o cultură/țară</p>

	<p>Ce ai descoperit despre tine/colegi în acest proces? Cum te împrietenești cu un copil din altă țară?</p> <p>Harta prieteniei Fiecare membru al clasei pregătește o prezentare scurtă a țărilor vizitate de ei sau din care provin rudele lor, părinții etc. Elevii vor pregăti imagini sau mici texte despre aceste țări. În continuare se va elabora o hartă multiculturală a clasei în care fiecare plasează un element din cele prezentate anterior.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Cum v-ați simțit pe parcursul celor realizate? Cum e să aparții acestei lumi? Ce emoții trăiești atunci când simți că aparții? Cum îți poți exprima apartenența? În ce mod te susține apartenența? Cum îți poți ajuta pe ceilalți ca să aparțină?</p>	<p>tine? Ce ai vrea să înveți tu de la locuitorii acelei țări? Ce mesaj ai vrea să transmiți despre tine/Moldova oamenilor din altă cultură? Ce înseamnă pentru tine să fii din Republica Moldova?</p>	<p>care îți blochează bucuria călătoriei? Care sunt prejudecățile, stereotipurile despre Moldova? Care sunt resursele de care am nevoie pentru a le depăși?</p> <p>Refugiții – povești de viață Elevii cercetează mărturiile/ interviuri cu refugiați. Întrebări pentru reflecție: Cum te-ai simțit în timp ce ai cercetat mărturiile refugiaților? Ce ți-a atras atenția în mod special? Cum se simte o persoană într-o țară străină? Cum ne sprijină aceste povești ca să înțelegem oamenii? Ce ai învățat din această experiență? Ce mesaj ai vrea să transmiți unui refugiat?</p>
<p>Arte</p>	<p>Costume tradiționale Elevii realizează desene sau confecționează costume tradiționale din diverse culturi. Elevii organizează o expoziție/ prezentare în clasă/școală. Întrebări pentru reflecție: Ce au comun aceste costume? Care sunt principalele deosebiri? Ce ne transmit străbunii prin aceste</p>	<p>Galeria lumii Elevii organizează o expoziție de desene inspirate din motive tradiționale africane, asiatice, românești, latino-americane etc. Întrebări pentru reflecție: Cum te-ai simțit când ai lucrat la desenul inspirat dintr-o altă cultură? Ce te-a determinat să alegi acest motiv?</p>	<p>Film și diversitate Elevii împărtășesc diferite experiențe/emoții/gânduri după vizionarea unor filme. Întrebări pentru reflecție: Ce am descoperit despre mine? Cum mi-a influențat filmul modul de a privi lumea? Cum pot folosi această experiență pentru a înțelege/prețui diversitatea?</p>

	<p>costume? Care este mesajul tău în legătură cu diversitatea costumelor?</p> <p>Concert multicultural Elevii audiază fragmente de muzică tradițională (ex. africană, japoneză, românească).</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Care din aceste ritmuri/melodii le-am simțit cu inima? Cum influențează ritmurile/melodia oamenii unei țări? Ce fel de ritm/muzică mă caracterizează? Cum pot să îl/o transmit mai departe? Cum ne putem acorda prin muzică?</p>	<p>Ce asemănări ai observat între motivele românești și cele din alte culturi? Cum ne ajută arta să ne apropiem de oameni? Ce mesaj transmite expoziția clasei voastre?</p> <p>Turul virtual/excursie virtuală Elevii planifică și realizează o excursie virtuală în locurile/țările alese de ei.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Cum ai ales această excursie /destinație? Ce te-a impresionat în modul de viață, tradițiile oamenilor? Ce ai descoperit despre tine/colegii tăi? Ce apreciezi la aceste culturi? Ce elemente din cultura noastră ai prezentat?</p>	<p>Ce film ai dori tu să creezi?</p> <p>Turul virtual Elevii planifică și realizează o excursie virtuală în locurile/țările alese de ei.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce ți-a atras atenția în această excursie? Ce simți când întâlnești ceva/pe cineva diferit? Cum ne influențează diferențele? Cum ne ajută/împiedică diversitatea? Cum putem construi o clasă/școală în care diversitatea este prețuită?</p>
<p>Tehnologii</p>	<p>Clasa interculturală Elevii adună rețete din diverse țări (pizza, sushi, sarmale, tacos etc.) și decid ce creează cu/din acestea.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Cum comunică rețetele între ele? Cum comunicăm noi în clasă? Care ar fi un titlu potrivit pentru clasa noastră? Cum putem (co)crea alte rețete în clasa noastră?</p>	<p>Mesteșugurile lumii Elevii cercetează/confecționează obiecte inspirate din meșteșugurile tradiționale ale lumii (ceramică, țesut, origami, henna etc).</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce mesaj ți-a transmis meșteșugul cercetat? Ce au în comun aceste meșteșuguri? Prin ce se deosebesc? Ce calități/competențe sunt necesare pentru acest meșteșug? Ce ai învățat nou despre tine prin</p>	<p>Design intercultural Elevii realizează o expoziție din produse (haine, obiecte, aplicații etc.), inspirate din diverse motive culturale.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Cum te-a inspirat acest motiv? Cum aceste elementele te susțin să crezi propriul design? În ce mod acest design te conectează cu ceilalți?</p> <p>Carte de vizită digitală</p>

		<p>această activitate?</p> <p>Patrimoniul popoarelor lumii Elevii realizează o expoziție/tur virtual de artizanat cu obiecte confecționate din diverse culturi (brățări africane, evantaie japoneze, păpuși din lemn, pancho etc.).</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce mesaje ai primit de la aceste obiecte? Ce valori/comportamente ale oamenilor transmit aceste obiecte? Ce calități/valori te inspiră? Care este cartea de vizită a patrimoniului țării noastre?</p>	<p>Elevii creează o carte de vizită digitală pentru Republica Moldova sau o altă țară.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce te-a inspirat pentru cartea de vizită? În ce mod este reprezentată unicitatea și diversitatea țării prezentate? Ce dorești ca oamenii să viziteze în Republica Moldova? Ce te face să fii deschis către diversitate? Ce dificultăți întâlnești în a fi deschis către diversitate? Ce competențe/calități sunt necesare pentru dialogul intercultural? Ce s-a schimbat în modul care percepi locul tău în lume?</p>
Sport	<p>Zi sportivă interculturală Elevii explorează și practică jocuri tradiționale (ex. „Tug of war” – Marea Britanie, „Kabaddi” – India, „Petanque” – Franța etc.).</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Cum v-ați simțit în timpul jocurilor? Ce dificultăți ați întâlnit? Cum le-ați depășit? Ce resurse vă sunt necesare pentru a coopera în diferite situații? Ce/cine ați vrea să vă susțină?</p>	<p>Simboluri în sport Elevii participă la o discuție ghidată despre cum sportul unește oameni din diferite culturi (ex. Jocurile Olimpice, echipe mixte, respectul adversarului etc.).</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce valori ai observat că promovează sportul? Ce ne învață sportul? Care e genul tău de sport preferat? Care este echipa ta preferată? Ce ai învățat despre tine sau despre ceilalți? Ce valori pe care le promovează</p>	<p>Sportul – limbaj universal Elevii participă la o zi interculturală în care se practică sporturi tradiționale.</p> <p>Întrebări pentru reflecție: Ce ai descoperit despre tine/colegi? Cum contribuie sportul la diminuarea stereotipurilor și prejudecăților? Cum poți aplica aceasta în diverse situații de viață?</p>

<p>Consiliere și dezvoltare personală</p>	<p>Arborele diversității Elevii creează un arbore al diversității clasei. Întrebări pentru reflecție: Prin ce ești unic/ă? Cum te simți când exprimi unicitatea? Ce ai în comun cu ceilalți? Ce simți când ești ca ceilalți? Ce nevoi ai pentru a exprima unicitatea? Ce ai învățat despre asemănări și diferențe?</p>	<p>sportul nu sunt prezente în clasa/școala noastră?</p> <p>Arborele identităților clasei Elevii construiesc arborele identităților clasei, aducând un element despre sine. Întrebări pentru reflecție: Ce element ai decis să incluzi despre tine pe arbore? Cum te-ai simțit? Ce ai descoperit despre tine/collegii tăi? Ce e nevoie să facem împreună ca fiecare să se simtă în siguranță?</p>	<p>Angajament referitor la prețuirea diversității Elevii elaborează un manifest al liceului referitor la prețuirea diversității. Întrebări pentru reflecție: Ce valori unesc oamenii? Cum acestea se manifestă în viața de zi cu zi a liceului nostru? Cum exprimăm valorile ca să fim auziți? Care este angajamentul tău în legătură cu prețuirea diversității în liceu?</p>
<p>III. Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept <i>Acest set de valori se bazează pe convingerea generală că societățile trebuie să funcționeze și să fie guvernate prin procese democratice care respectă principiile justiției, echității, egalității și supremației legii.</i></p>			
<p>Trepte Arii curriculare</p>	<p>Primară</p>	<p>Gimnazială</p>	<p>Liceală</p>
<p>Limbă și comunicare</p>	<p>Povestea democrației Elevii citesc o poveste și identifică comportamentele personajelor. Reflecție: Ce ați observat la comportamentele voastre?</p>	<p>Scrisoarea dreptății Identifică opera literară în care sunt prezente lipsa justiției, inegalitatea, echitatea. Elevii redactează o scrisoare/adresare/petiție referitor la prețuirea</p>	<p>Procesul literar Elevii realizează un proces literar cu roluri: acuzator, apărător, judecător etc. al personajelor. Reflecție: Ce te-a determinat să alegi această</p>

	<p>Ce comportamente ale personajelor le observați în clasă? Care din aceste comportamente asigură egalitatea tuturor elevilor? Ce este nevoie să facem ca egalitatea și echitatea să fie prezentă în clasa noastră? Cum arată personajul echității creat de tine? Cum poți aplica valorile în viața ta? Cum te-ai simțit când ai fost ascultat?</p>	<p>echității, egalității, supremației legii. Reflecție: Cum te simți când te conectezi cu situații de nedreptate? Cum te-ai simțit când scriai scrisoarea? Cum ai ales destinatarul? Ce mesaj ai transmis? Ce situație te-a impresionat? Ce ai învățat din această experiență?</p>	<p>operă literară? Ce valori ai apărut? Ce ai simțit fiind judecător, apărător, acuzator etc.? Cum te-ai simțit în timpul procesului literar? Cum sunt prezente echitatea și egalitatea în viața ta? Ce simți în relație cu legea? Ce ai învățat din această experiență? Ce titlu ai scrie pentru un text despre egalitate și echitate?</p>
<p>Matematică și Științe</p>	<p>Egalitate și echitate în natură Elevii observă și discută despre locul fiecărei ființe în natură (plante, insecte, animale, oameni). Reflecție: Ce ai descoperit despre locul fiecăruia în natură? Cum te simți tu ca parte a naturii? Ce ai observat în legătură cu egalitatea în natură? Ce ai observat în legătură cu echitatea în natură? Cum se manifestă egalitatea și echitatea în clasa noastră?</p>	<p>Egalitate și echitate în calcule Elevii identifică și rezolvă probleme de distribuție a resurselor în mod echitabil (de exemplu, a apei, energiei, combustibilului etc). Reflecție: Ce simți când resursele sunt distribuite inechitabil? Cum știi că resursele sunt distribuite echitabil? Cum sunt distribuite resursele în clasă/școală? Ce propunere aveți pentru a distribui echitabil resursele?</p>	<p>Statistica democrației Elevii analizează date despre inegalități în diverse domenii (educație, economie, politică etc). Reflecție: Cum cifrele reflectă lipsa de echitate? Ce simți în legătură cu datele analizate? Care date sunt despre voi? Ce recomandări aveți în legătură cu datele analizate?</p>
<p>Educație socioumanistică</p>	<p>Jocul cu reguli Elevii creează și exersează regulile pentru un joc ce respectă principiul echității, egalității. Reflecție: Cum te simți să fii autorul jocului? Ce reguli noi ai descoperit?</p>	<p>Consiliul elevilor Elevii analizează o activitate recentă din perspectivă egalității și echității și propun recomandări pentru îmbunătățirea activității CE. Reflecție: Cum te simți la activitățile organizate</p>	<p>Vocea tinerilor Elevii analizează politici publice locale/naționale/ internaționale din perspectiva egalității și echității. Reflecție: Cum îți faci vocea auzită? Ce simți când îți faci vocea auzită?</p>

	<p>Cum te-ai simțit jucându-te în baza acestor reguli? Cum ar fi jocul fără reguli? Ce reguli lipsesc în clasă/școală? Cui ne putem adresa ca să modificăm/propunem reguli bazate pe echitate și egalitate?</p>	<p>de CE? Cum te simți la școală? Cum îți faci vocea auzită? În ce activitate a CE te-ai simțit în siguranță, acceptat, auzit? Ce activitate nu a corespuns cu nevoile și interesele tale? Ce propuneri aveți pentru a îmbunătăți activitatea CE?</p>	<p>Ce cuvinte folosești ca să-ți faci vocea auzită? Ce ai descoperit despre egalitate și echitate în politicile analizate? Ce sugestii ai pentru respectarea acestui principiu? Ce ai descoperit despre tine în acest proces?</p>
<p>Arte</p>	<p>Simbolurile democrației Elevii realizează lucrări răspunzând la întrebarea „Ce înseamnă pentru mine dreptatea?” Reflecție: Ce spune simbolul despre tine/noi? Cum simbolul reflectă democrația? Ce simbol ai văzut/auzit pentru prima dată? Ce simți când vezi aceste simboluri? Ce simboluri sunt prezente în clasă/școală? Ce simboluri lipsesc în clasă/școală?</p>	<p>Democrație prin artă Elevii realizează expoziție de afișe cu mesaje despre dreptate, egalitate, echitate, supremația legii. Reflecție: Cum te simți ca autor a expoziției? Ce observi în expoziție? Ce elemente din expoziție reprezintă echitate, egalitate, stat de drept? Ce mesaje păstrezi pentru tine? Ce culoare te reprezintă? Ce din expoziție trăim în școală? Ce ne dorim din expoziție să fie prezent în școală? Cui și cum ne adresăm în situații de nedreptate, inegalitate, inechitate? Ce ai învățat despre tine Ce ai învățat despre democrație?</p>	<p>Arta și democrația Elevii reflectează despre democrație, egalitate, echitate în baza lucrărilor de artă (film, teatru, pictură, sculptură etc.) Reflecție: Cum te simți privind/ ascultând? Ce lucrare te inspiră? Ce ai descoperit despre tine/noi? Ce mesaje primești/oferi? Ce lucrare vrei să creezi ca să exprimi convingerea ta despre democrație? Cum aceste lucrări reflectă democrația din clasă/școală Ce propuneri aveți pentru a îmbunătăți procesele democratice din clasă/școală?</p>
<p>Tehnologii</p>	<p>Cutie democrației Elevii confecționează o cutie a democrației fiind ghidați de un proces cu următoarele întrebări: Cum ați dori ca să fie cutia (culoare, dimensiune, formă, material)?</p>	<p>Machetele școlii echitabile Elevii proiectează în grupuri mici școala echitabilă. Reflecție: Ce elemente ale echității sunt prezente/ absente în machetele</p>	<p>WWW-ul democrației Elevii analizează critic paginile web cum acestea reflectă principiile egalității, echității, supremației legii etc. Reflecție:</p>

	<p>Cu ce scop confecționăm cutia? Cine are nevoie de cutie? Unde va fi amplasată? Cine este responsabil de administrarea cutiei Cine/ce responsabilități își asumă? Ce resurse sunt necesare ca să confecționăm cutia? Reflecție: Cum v-ați simțit în timpul confecționării? Ce ați descoperit despre voi/ clasă/democrație? Ce ați schimbat dacă am relua de la început procesul? Unde ați păstra cutia? Cui vreți să prezentați cutia?</p>	<p>prezentate? Din această listă, în școala noastră ce este prezent? Cum te simți într-o astfel de școală? Ce dorești să schimbi? Ce loc/rol/responsabilitate îți asumi în proces? Cum poți contribui la o școală echitabilă?</p>	<p>Ce ai descoperit despre relația tehnologie - democrație? Ce provocări aduce tehnologia asupra democrației? Ce mesaje te-au marcat? Cum contribui la consolidarea democrației în mediul online? Ce elemente conține site-ul tău cu referire la echitate? Cum contribui la consolidarea democrației în clasă/școală?</p>
<p>Sport</p>	<p>Echipa echitabilă Elevii participă la jocuri sportive asumându-și respectarea regulilor stabilite de ei. Reflecție: Cum te-ai simțit elaborând regulile? Ce ați observat până/în timpul/ după joc? Ce reguli au fost respectate/ încălcate? Cum te simți când nu respecti regulile/ și alții? Ce reguli sunt prezente în clasa noastră care încurajează echitatea?</p>	<p>Joc cinstit Elevii proiectează și participă la jocuri sportive bazate pe prețuirea egalității, echității și respectarea regulilor. Reflecție: Care jocuri v-au trezit sentimentul de egalitate, echitate? Cum te simți când se respectă regulile? Ce simți când cineva trișează? Cum asigurăm în clasă jocuri/activități cinste? Ce ai învățat despre tine?</p>	<p>Turneul legii Elevii organizează competiții în care performanța este comportamentul echitabil. Reflecție: Ce ai simțit în timpul jocului? Ce ai văzut, auzit în timpul jocului? Cum îți ai dat seama că este un comportament echitabil/inechitabil? Cum procedezi când observi comportament inechitabil? Cum a fost să respecti/încalci regulile? Ce a fost cel mai complicat/ ușor în proces? Ce denumire recomanzi pentru</p>

<p>Consiliere și dezvoltare personală</p>	<p>Curcubeul egalității și echității Elevii colorează un curcubeu care reflectă comportamente de egalitate și echitate. Reflecție: Ce înseamnă pentru tine egalitatea și echitatea? Care este culoarea preferată din curcubeu? Care culoare din curcubeu te/ne reprezintă? Cum te simți în egalitate și echitate? Ce putem face în clasă ca să ne bucurăm de toate culorile curcubeului?</p>	<p>Balanta egalității și echității Elevii discută regulamentul/regulile școlii/clasei prin prisma egalității și echității. Reflecție: Ce ai descoperit despre egalitate/echitate în școală? Cum egalitatea/echitatea sunt prezente în viața mea/ noastră? Cum egalitatea/echitatea ne susțin învățarea și comunicarea la școală? Ce sugestii aveți pentru a îmbunătăți regulile din clasă/școală?</p>	<p>Manifestul liceului democratic Elevii elaborează un manifest care conține principiile școlii democratice. Reflecție: Ce principii democratice ai descoperit? Cum aceste principii sunt prezente în clasă/școală? Ce propui pentru o bună funcționare a democrației în școală? Ce alegi să schimbi la tine? Ce te-a inspirat în procesul de elaborare? Cum aceste principii sunt prezente în viața ta?</p>	<p>campionatul legii? Cum sărbătorim turneul? Ce competențe ai dezvoltat?</p>
<p>Guvernanta democratică a școlii</p>	<p>Structurile decizionale în sprijinul guvernantei democratice a instituției Structurile decizionale/consultative (Consiliul de administrație, Consiliul elevilor, Consiliul reprezentativ al părinților, Consiliul profesoral) analizează procesele din instituție din perspectiva respectării și protecției drepturilor omului. Consiliul elevilor - vocea tuturor copiilor și tinerilor Consiliul elevilor analizează componența, structura și activitățile prin prisma drepturilor omului. Forumul CADO la nivel instituțional Copiii apărători ai drepturilor omului (CADO) acționează pentru drepturile lor și drepturile altora. Elevii/ elevele prezintă titularilor de obligații rezultatele monitorizării/cercetării respectării drepturilor omului în clasă/școală/comunitate. Avocatul Poporului pentru drepturile copilului - instituție de protecție a drepturilor copilului Elevii/elevele invită la dialog ombudsmanul copilului. Maratonul scrisorilor - Scrie pentru drepturi Elevii/elevele semnează scrisori pentru apărarea drepturilor omului. Drepturile și responsabilitățile omului sunt în fiecare zi</p>			

Elevii/elevele reflectează împreună cu părinții, administrația, cadrele didactice despre protecția drepturilor omului în instituție/comunitate.

Inițiative civice pentru respectarea drepturilor omului

Elevii/elevele în parteneriat cu Centrele de tineret, Clinicile prietenoase tinerilor, Consiliile raionale/municipale de tineret/elevilor promovează inițiative locale referitor la drepturile omului.

10 decembrie - Ziua internațională a drepturilor omului

Elevii/elevele celebrează Declarația Universală a Drepturilor Omului prin activități în care își fac vocea auzită.

Bibliografie:

https://drepturilecopilului.md/files/publications/CDC_2005_final.pdf CONVENTIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

https://drepturilecopilului.md/files/CDC_2005_final_rus.pdf КОНВЕНЦИЯ О ПРАВАХ РЕБЕНКА

https://drepturilecopilului.md/files/publications/Conventie_Drept_Copil_20_Plus_Ikea.pdf POSTER: Moldova începe cu dreptul. Cu dreptul copilului. Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului

https://drepturilecopilului.md/files/recomandare_CDC.pdf Dreptul copilului de a fi ascultat. Recomandarea generală nr. 12 a CDC

https://drepturilecopilului.md/files/Drepturile_Copilului_in_Moldova_din_propria_lor_perspectiva.pdf Drepturile Copilului în Moldova: din propria lor perspectivă. Raport pentru informarea Comitetului pentru Drepturile Copilului privind Lista de Priorități ce preced Raportarea

https://drepturilecopilului.md/files/Final_Implementation_Guide_RO.pdf Drepturile Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului. Ghid de implementare

https://drepturilecopilului.md/files/Ghid_2022_ro.PDF Ghid metodologic - Guvernanța democratică a școlii în Republica Moldova. CULEGERE DE BUNE PRACTICI

https://drepturilecopilului.md/files/Ghid_2022_ru.PDF Демократическое управление в школах Республики Молдова. СБОРНИК ПЕРЕДОВЫХ ПРАКТИК

https://drepturilecopilului.md/files/Ghid_consiliul_elevilor_partener_in_guvernarea_scolii.pdf CONSILIUL ELEVILOR – PARTENER ÎN GUVERNANȚA ȘCOLII. Ghidul instituției de învățământ

https://drepturilecopilului.md/files/Ghid_de_Monitorizare_a_Drepturilor_Copilului.pdf Ghid de Monitorizare a Drepturilor Copilului. Chișinău 2012

https://drepturilecopilului.md/files/publications/CarTEAMARE_jocuri.pdf CARTEA MARE A JOCURILOR

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/>

https://www.living-democracy.com/pdf/en/V/EDC_HRE_Vol_I_RUS.pdf Educație pentru democrație

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/>

https://www.living-democracy.com/pdf/en/V/EDC_HRE_Vol_II_RUS.pdf A crește în democrație

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-3/>

https://www.living-democracy.com/pdf/en/V/EDC_HRE_Vol_III_RUS.pdf A trăi în democrație

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-4/>

https://www.living-democracy.com/pdf/en/V/EDC_HRE_Vol_IV_RUS.pdf Participarea la democrație

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-5/>

https://www.living-democracy.com/pdf/en/V/EDC_HRE_Vol_V_RUS.pdf Explorarea drepturilor copilului

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-6/>

https://www.living-democracy.com/pdf/en/V/EDC_HRE_Vol_VI_RUS.pdf Predarea democrației

Povești educative:

<https://opovestemagica.ro/2021/01/09/fetita-din-cutie/>

<https://opovestemagica.ro/2020/08/17/omida-invidioasa/>

Resurse video:

<https://www.youtube.com/watch?v=NYRNsvIaN2A>

<https://www.youtube.com/watch?v=3tDJQ4FUvz0>

<https://www.youtube.com/watch?v=uH8LHvmy5sg>

https://www.youtube.com/watch?v=c_r4d-Ne528

<https://www.youtube.com/watch?v=w0pjncJJTAU>

<https://www.youtube.com/watch?v=6eURBtuduQI>

<https://www.youtube.com/watch?v=Y18DpeoQtLA>

<https://www.youtube.com/watch?v=bYqOuykOULc>

<https://www.youtube.com/watch?v=NDBSWCGhgPk>

<https://www.youtube.com/watch?v=Bl1FOKpFY2Q>

[Pixar - La Luna \(1080p\)](#)